

Sinde hørt, at man har sagt, det var en delvis preussisk Lov. Eller skal vi holde os til Christian den Femtes Danske Lov, som er nyere; ogsaa den har været anvendt derne paa Spørgsmaal, som nu ligger under Sølvgivningen, saa vidt jeg ved; men jeg har aldrig nogen Sinde hørt, at man har sagt: Ja, det er en tysk Lov, disse Afgørelser hviler paa tyske Lovbestemmelser. Nej, man har sagt: de hviler paa en endnu gældende dansk Lov, og det, der her er Tale om med Hensyn til Markhypotekfordringerne, er, at disse Afgørelser hviler paa en tysk Lov, som vi har gjort gældende her i Danmark, ikke andet; det er en tysk Lov, det er tyske Lovbestemmelser, der er ikke forandret et Ord i dem. Den højtærede Minister skelnede meget skarp mellem Ret og Retspraksis, og den højtærede Minister anførte et Eksempel, idet han sagde: Vi kan udmærket godt have en enslydende fællesnordisk Lovgivning og dog faa 4 forskellige Fortolkninger fra de 4 forskellige Højesteretter. Ja, det er muligt, det tør jeg naturligvis ikke benægte, men jeg tør sige, at Interessen ved en fællesnordisk Lovgivning svinder noget ind, naar man kan opleve at faa 4 forskellige Fortolkninger, det forekommer mig nærmest at blive meningsløst, hvis det skulde blive Resultatet. Meningen med en fællesnordisk Lovgivning skulde dog være, at man saa vidt muligt skulde naa til de samme Fortolkninger af Lovene. Den højtærede Minister sagde, at danske Domstole selvfølgelig var frit stillet overfor, hvorledes de vilde fortolke; i det hele fik jeg det Indtryk af den højtærede Ministers Tale, at Fortolkningskunsten spillede en ikke ringe Rolle, og jeg forstaar jo nok, at Fortolkningskunsten er en meget væsentlig Ting for Juristerne, for hvad skulde de leve af, hvis de ikke havde Fortolkningskunsten? Den tyske borgerlige Lovbog tillod os ikke saa megen Fortolkning, som der nu er Tale om; den var af den Beskaffenhed, at enhver Lægmand kunde sætte sig ind i den, medens vi her i Landet ikke indlader os paa en saadan Kodificering af de forskellige Retsomraader, som man dér har, og navnlig har vi ikke vore Love affattet saaledes, at Lægmanden selv kan danne sig det nødvendige Skøn; vi skal helst have en Jurist under hver Arm for at komme gennem Tilværelsen, idet de hver fortolker det bedst mulige. Men Ministeren har i Virkeligheden ogsaa her givet mig et ganske godt Kort paa Haanden, forekommer det mig, for den højtærede Minister sagde, at „selvfølgelig har de danske

Domstole følt sig bundet af den Retspraksis, der havde uddannet sig forinden Genforeningen; det modsatte vilde jo have været en Uretfærdighed overfor Befolkningen“. Saaledes siger den højtærede Minister, men hvor finder man nu egentlig denne Retspraksis? Hvor er den? Ja, den finder man i Virkeligheden i Rigsretsdømmen, som den højtærede Minister peger paa. Dér er den tyske Retspraksis, den Praksis, der hviler paa den tyske borgerlige Lovbog, den Praksis, efter hvilken der siges, ikke, hvor meget Papirmark er værd, men at Markgæld ikke kan afgøres ved Papirmark alene; og det var denne Dom, der blev Udgangspunktet for den senere Opskrivning; den er ikke kommet bagefter, den blev Udgangspunktet. Dér har man den virkelige Praksis... (*Justitsministeren* [Steincke]: I Tyskland) javel, den virkelige Praksis i Tyskland, den Praksis, som jeg i Virkeligheden finder danske Domstole var bundet til, og som den højtærede Minister ogsaa finder; de var bundet til, idet den højtærede Minister siger, at de var selvfølgelig bundet til den Fortolkning, den Retspraksis, der havde uddannet sig forud for Genforeningen. Jeg kan ikke tolke dette paa anden Maade, men det forekommer mig, at man i disse Fortolkninger ikke har været heldig fra Domstolens Side.

Det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen spurgte mig i denne Forbindelse, hvad egentlig Meningen var, naar jeg rejste disse Spørgsmaal, om Bønderne skulde betale de Fordringer, de havde afviklet. Jeg gik ud fra, at det ærede Medlem ikke vilde stille et saa naivt Spørgsmaal, for de Fordringer, som er afviklet med danske Domstoles Bistand, dem kan man formentlig ikke bagefter tilpligte de samme Folk at betale en Gang til. Men maa jeg henstille til det ærede Medlem at læse det Spørgsmaal, jeg rejste her, da jeg talte første Gang. Det tog nemlig Sigte paa de Fordringer, der endnu var tilbage; de andre har jeg foreløbig slet ikke talt om. Nu maa jeg maaske gøre det ærede Medlem opmærksom paa, siden det ærede Medlem var saa flink til at spørge mig, at forud for Valget blev vistnok alle Kandidater til Folketinget spurgt om et eller andet, og jeg erindrer, at vi i Sønderjylland blev spurgt om, hvorledes vi stillede os til Spørgsmaalet om Nedsættelse af en Kommission til Undersøgelse af dette Forhold. Hvis jeg ikke husker fejl, svarede det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen ja, han vilde gerne være med til at støtte Kravet om en saadan Kommission; det forekommer mig,